

1 - Ювілейний Сидоренка, 2 - Віреня, 3 - Редхейвен, 4 – Сказка, 5 - Кримський феєрверк, 6 - Посол Миру

Рис. 1. Довжина річного сумарного приросту, м.

Таким чином, з досліджуваних сортів найбільш сильнорослим по параметрам крони, пагоноутворювальної здатності виявився сорт Посол Миру, а найменш сильнорослими – сорти Віреня і Ювілейний Сидоренка, що обов'язково треба враховувати при визначенні схем посадки і нормуючого обрізування.

РІСТ І ПРОДУКТИВНІСТЬ НАСАДЖЕНЬ ЧЕРЕШНІ ЗАЛЕЖНО ВІД СХЕМ РОЗМІЩЕННЯ ДЕРЕВ

Бондаренко П.Г., кандидат с.-г. наук, науковий співробітник

*Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН
України, м. Мелітополь*

Алексєєва О.М., кандидат с.-г. наук, доцент,

Аргунова Н.В., студентка спеціальності «Садівництво та виноградарство»
*Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного, м. Мелітополь*

В останні роки все більшої популярності набувають ущільнені насадження черешні. Це стосується не тільки ущільнення садів на слаборослих підщепах, а й тих насаджень, де дерева щеплені на середньо- і сильнорослих підщепах і інтеркалярних вставках. При цьому недостатня увага приділяється всебічному

вивченню впливу площ живлення дерев на основні аспекти росту та формування врожаю.

Дослідження закладено на НВД «Наукова» в умовах помірно-континентального клімату на чорноземі південному легкосуглинковому в саду черешні 2013 року садіння на сортах Талісман і Анонс (підщепа – ВСЛ-2). Схема розміщення дерев в саду – 5 x 3 м (контроль), 5 x 2 м, 5 x 1,5 м, 5 x 1 м. Форма крони дерев – струнке веретено. Повторність досліду – 3-кратна по 6 дерев кожної повторності.

В результаті досліджень, проведених протягом 2019-2020 рр., виявлено, що схема розміщення дерев в насадженні мала вирішальний вплив на основні показники росту дерев. Так, було встановлено, що ущільнення насаджень до 1333 (схема розміщення 5 x 1,5 м) та, особливо, 2000 дер./га (схема розміщення 5 x 1 м) знижувало діаметр штамба дерев черешні порівняно з контролем (щільність 667 дер./га, схема розміщення 5 x 3 м) на 10-14%. При аналізі біометричних параметрів крон дерев дана закономірність була більш вираженою: насадження з щільністю 2000 дер./га мали площу проекції крони в середньому на 22% меншу за контроль, об'єм крони - в середньому на 25% менше (табл. 1). У варіанті з щільністю насаджень 1333 дер./га дані показники були в середньому нижчими за контроль відповідно на 17 та 16% нижче за контроль. Варіант з ущільненням насаджень до 1000 дер./га (схема розміщення 5 x 2 м) за комплексом ростових показників займав проміжне положення. При аналізі параметрів росту дерев не було виявлено суттєвої різниці між досліджуваними сортами черешні.

Таблиця 1. Показники росту та урожайності дерев черешні залежно від сорто-підщепних комбінувань та схем розміщення дерев, 2019-2020 р.

Варіант	Площа проекції крони, м ²	Об'єм крони, м ³	Урожайність, т/га	Середня маса плодів, г
Середнє по фактору Схема розміщення				
5 x 3 м (к)	7,7	7,3	0,6	8,7
5 x 2 м	7,1	6,7	0,8	8,8
5 x 1,5 м	6,4	6,1	1,0	8,8
5 x 1 м	6,0	5,5	1,3	8,7
НСР ₀₅	0,62	0,51	0,28	F _ф >F _т
Середнє по фактору Сорт				
Талісман	6,8	6,5	0,6	8,6
Анонс	6,8	6,3	1,4	8,9
НСР ₀₅	F _ф >F _т	F _ф >F _т	0,41	F _ф >F _т

Через весняні зниження температури, які спостерігались протягом років досліджень, було відмічене підмерзання генеративних бруньок дерев черешні.

Так, у 2019 році ступінь підмерзання маточок квіток сортів Талісман і Анонс сягав 39-44%, у 2020 році – 66-79%. Через це, дослідні насадження не змогли повною мірою реалізувати свій потенціал урожайності.

Середня за роки досліджень урожайність насаджень була найвищою при використанні схеми розміщення 5 x 1 м – 1,5 т / га, що переважає інші варіанти дослідження у 1,3-2,2 рази в середньому по сортах. В цілому, було встановлено закономірність до підвищення цього показника при ущільненні насаджень. Це можна пояснити тим, що урожайність дерев в досліді була порівняною поміж варіантами і знаходилась в межах 0,7-0,9 кг/дер. Саме збільшення дерев на одиниці площі саду підвищувало урожайність на 1 га.

При порівнянні досліджуваних сортів встановлено, що урожайність насаджень сорту черешні Анонс складала 1,4 т / га в середньому за 2 роки досліджень, що перевищувало насадження сорту Талісман у 2,3 рази. Це свідчить про дещо кращу адаптованість дерев сорту Анонс до стресових умов весняного періоду, а також про швидший вступ насаджень цього сорту у плодоношення, що підтверджує дані попередніх досліджень.

Середня маса плодів черешні була достатньо високою – в середньому 8,6 г для сорту Талісман та 8,9 г для сорту Анонс. Варіанти досліду не мали суттєвого впливу на даний показник. Таким чином, з досліджуваних сортів найбільш сильнорослим по параметрам крони, пагоноутворювальній здатності виявився сорт Посол Миру, а найменш сильнорослими – сорти Вірінея і Ювілейний Сидоренка, що обов'язково треба враховувати при визначенні схем посадки і нормуючого обрізування.

РЕСУРСОЗБІГАЮЧІ ЕЛЕМЕНТИ ІНТЕНСИВНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ІНТЕНСИВНИХ НАСАДЖЕНЬ ЯБЛУНІ

Козлова Л.В., к.с.-г.н.

*Мелітопольська дослідна станція садівництва
імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН, м. Мелітополь
e-mail: kozlova.lilia@ukr.net*

Яблуня є однією з пріоритетних культур у садівництві України, яка займає понад 70% площі в структурі плодових насаджень (Рульєв, 2003). Однак створення високопродуктивних насаджень яблуні в зоні Південного Степу стримується недостатньою природною вологозабезпеченістю регіону, що спонукає науковців до розробки ресурсозберігаючих технологій, які сприяють найбільш ефективному управлінню водним режимом ґрунтів в інтенсивних садах